

BEZWAAR

BESLUIT

HET COMPLEX

12 BRUGGEN

*bezwaarschrift
complex*

MW MR E.D.M. VERBOOM
ADVOCAAT & PROCUREUR

EINDHOVEN
VELDM. MONTGOMERYLAAN 629

POSTBUS 2018
5600 CA EINDHOVEN

TEL. (040) 245 20 30
FAX (040) 245 20 30
E-MAIL MR.VERBOOM@WANADOO.NL

ABN-AMRO: 48 33 32 526
T.N.V. STICHTING BEHEER DERDENGELDEN
ADVOCATENPRAKTIJK VERBOOM

Aan het Ministerie van Onderwijs Cultuur en
Wetenschap Cf i/FJZ
t.a.v. de Commissie voor de bezwaarschriften
Postbus 606
2700 ML ZOETERMEER

AANGETEKEND / GARANTIEPOST

met handtekening retour

zaaknr BC 060447

EINDHOVEN, 14 augustus 2006

AANVULLEND BEZWAARSCHRIFT

Betreft: Bezwaar tegen het besluit van de Staatssecretaris van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, mr Medy C. van der Laan d.d. 1 juni 2006 met kenmerk(en):

MS-2005-4330; - 4335; - 4336; - 4338; - 4339; - 4342; - 4343; - 4344; - 4346; - 5117; - 5118; - 5119 en - 5120.

Geeft eerbiedig te kennen:

De **STICHTING BOOGBRUG VIANEN** gevestigd te IJsselstein (3401 DR) aan de Walkade 15, te dezer zake domicilie kiezende te Eindhoven aan de Veldmaarschalk Montgomerylaan 629, ten kantore van de advocaat en procureur mevrouw mr. E.D.M. Verboom, die ten deze tot gemachtigde wordt gesteld, met de macht van substitutie;

1. Reclamante heeft op 11 juli 2006 (**productie 1**) op formele gronden een bezwaarschrift ingediend tegen het besluit van de **STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS CULTUUR EN WETENSCHAP, MR. MEDY C. VAN DER LAAN** d.d. 1 juni 2006, (**productie 2**) om het verzoek tot aanwijzing van de 12 stalen verkeersbruggen, die aangelegd zijn in het kader van het Rijkswegenplan 1927, als een gezamenlijk beschermd monument - als omschreven in de aanvraag van reclamante van 29 september 2005 - af te wijzen en deze niet als een gezamenlijk beschermd monument (monumentencomplex) aan te wijzen.

2. Bij brief van 18 juli 2006 (**productie 3**) is reclamante in de gelegenheid gesteld de in de brief genoemde verzuimen binnen vier weken na dagtekening van deze brief te herstellen. Verwezen wordt naar de volgende producties:

productie 4: machtiging van de Stichting Boogbrug Vianen

productie 5: de statuten van de Stichting Boogbrug Vianen

3. Het besluit van 1 juni 2006 strekt tot afwijzing van het verzoek van reclamante tot aanwijzing van de 12 stalen bruggen als een gezamenlijk beschermd monument (monumentencomplex), als omschreven in de aanvraag van reclamante van 29 september 2005 (**productie 6**).

4. Verweerster motiveert het besluit tot afwijzing als volgt:

(Ten aanzien van het gestelde ensemble:)

I. De Monumentenwet 1988 kent geen complexbegrip, maar alleen individuele monumenten. Ook al is een aanvraag geformuleerd als een verzoek tot bescherming van een monument in de vorm van een ensemble (complex), dan leidt deze vervolgens in het stelsel van de Monumentenwet toch tot de beoordeling van de individuele monumentwaarde van de betrokken objecten, ten aanzien waarvan vervolgens in de waardering een zodanige samenhang moet worden aangetoond dat deze als een complex kan worden aangemerkt. Verzoeker presenteert haar aanvraag immers weliswaar als een monument, maar vraagt in feite de bescherming aan van twaalf verschillende objecten.

II. Bruggen ten aanzien waarvan in het verleden is vastgesteld dat zij onvoldoende individuele waarde uit oogpunt van monumentenzorg bezitten, kunnen niet alsnog als onderdeel van een complex toch voor bescherming op grond van de Monumentenwet 1988 in aanmerking worden gebracht.

III. De aanvraag voor 12 bruggen als een monument dient primair te worden afgewezen vanwege de intrinsieke mogelijkheid in het kader van de Monumentenwet 1988 een zodanige aanvraag, los van de individuele beoordeling van de afzonderlijke objecten, in behandeling te nemen.

(Ten aanzien van de samenstellende onderdelen stelt verweerster op grond van de hierna sub V tot en met VIII genoemde argumenten dat het vooruitzicht bestaat dat al 3 van de bij de aanvraag als groep van 12 bruggen uit het Rijkswegenplan 1927 niet meer in aanmerking kunnen komen voor rijksbescherming:)

V. Ten aanzien van de brug in Zaltbommel is reeds eerder een volledige procedure gevoerd met betrekking tot de afwijzing van de brug bij Zaltbommel als beschermd monument. Vast staat dat de brug onvoldoende individuele waarde als rijksmonument vertegenwoordigt.

VI. Hoewel ten aanzien van de brug over de Lek bij Vianen de definitieve uitkomst nog niet vaststaat, mag vooralsnog worden aangenomen dat het negatieve standpunt ten aanzien van de waardering als rijksmonument in stand blijft.

VII. In aanmerking genomen dat de bovenbouw van de brug in Moerdijk tegen eind 20^e eeuw is vervangen door een nieuwe stalen liggerbrug, waardoor de gaafheid en oorspronkelijkheid van het ontwerp uit het Rijkswegenplan in overwegende mate aan dit bouwwerk als enkelvoudig object verloren is gegaan, mag worden verwacht dat ook deze brug bij toetsing onvoldoende waarde vertegenwoordigt uit het oogpunt van monumentenzorg.

VIII. Daarmee is de gestelde waarde van het ensemble aanzienlijk verminderd en kan per definitie naar de eigen criteria van verzoeker geen sprake meer zijn van een onverbreekelijke eenheid, zodat de door verzoeker gestelde grondslag aan deze aanvraag tot bescherming van een monument, bestaande uit de 12 bruggen, is komen te vervallen.

5. Reclamante zal voordat zij op de overwegingen van verweerder ingaat eerst de voorgeschiedenis weergeven.

De voorgeschiedenis

De brug over de Lek bij Vianen

6. Bij brief van 12 december 1999 heeft reclamante een aanvraag tot aanwijzing als beschermd monument van de stalen boogbrug over de Lek bij Vianen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 ingediend bij de minister (**productie 7**).

7. Bij besluit van 23 augustus 2005 (**productie 8**) heeft de staatssecretaris besloten het verzoek tot aanwijzing als beschermd monument van de Boogbrug over de Lek bij Vianen en te Nieuwegein af te wijzen en het object niet aan te wijzen als beschermd monument.

Aanvang eerste bezwaarprocedure (inzake de brug over de Lek bij Vianen)

8. Bij brief van 29 september 2005 (**productie 9**) heeft reclamante bezwaar gemaakt tegen voormeld besluit van 23 augustus 2005 (productie 8)

De brug over de Waal bij Zaltbommel

9. Bij schrijven van 21 oktober 2002 heeft reclamante bij de minister een aanvraag tot aanwijzing beschermd monument van de stalen verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel op grond van de Monumentenwet ingediend (**productie 10**).

10. Bij besluit van 13 mei 2004 (**productie 11**) heeft de staatssecretaris besloten het verzoek tot aanwijzing als beschermd monument van de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel af te wijzen en het object niet aan te wijzen als beschermd monument.

11. Reclamante heeft vervolgens de (bestuursrechtelijke) rechtsmiddelen bezwaar, beroep en hoger beroep tegen dit besluit aangewend. Die rechtsmiddelen hadden echter geen resultaat vanwege, kort gezegd, de statutaire doelstelling, die de Stichting tot 17 februari 2005 had. (zie **productie 12**, zijnde de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) d.d. 28 september 2005).

12. Sinds 17 februari 2005 bepalen de Statuten van de Stichting dat de Stichting ten doel heeft: *"het behouden van de twaalf bruggen over de grote rivieren die gebouwd zijn in het kader van het Rijkswegenplan 1927; het onder de aandacht brengen van de waarden en de schoonheid van deze bruggen en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn alles in de ruimste zin des woords."* (zie productie 5)

De complexaanvraag

13. Bij brief van 29 september 2005 met bijlagen (voormelde productie 6) heeft reclamante de staatssecretaris verzocht om de 12 stalen bruggen die in de periode 1930-1943 in het kader van het Rijkswegenplan 1927 over de grote rivieren zijn gebouwd als geheel aan te wijzen als beschermd Rijksmonument.

14. Naar aanleiding van deze aanvraag heeft de staatssecretaris bij besluit van 13 oktober 2005 (**productie 13**) besloten om de brug over de Waal bij Zaltbommel op grond van artikel 4:6 van de Algemene Wet bestuursrecht (Awb) niet aan te wijzen als beschermd monument, onder verwijzing naar haar eerdere afwijzende beschikking d.d. 13 mei 2004 (voormelde productie 11).

15. Naar aanleiding van genoemde (complex)aanvraag heeft de staatssecretaris vervolgens bij besluit van 17 oktober 2005 (**productie 14**) besloten om ook de brug over de Lek bij Vianen, eveneens op grond van artikel 4:6 van de Awb, niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument, onder verwijzing naar de eerdere afwijzende beschikking d.d. 23 augustus 2005.

Aanvang tweede bezwaarprocedure

(dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Waal bij Zaltbommel)

16. Bij brief van 21 november 2005 heeft reclamante bezwaar gemaakt tegen voornoemd besluit van 13 oktober 2005 (productie 13).

Aanvang derde bezwaarprocedure

(dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Lek bij Vianen)

17. Bij brief (eveneens) d.d. 21 november 2005 heeft reclamante bezwaar gemaakt tegen voornoemd besluit van 17 oktober 2005 (productie 14).

De voorlopige voorziening

17. Bij brief van 13 februari 2006 heeft reclamante met betrekking tot het besluit van 13 oktober 2005 (voormelde productie 13) een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend bij de voorlopige voorzieningenrechter van de Rechtbank Utrecht, omdat Rijkswaterstaat was overgegaan tot sloop van de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel.

18. Bij uitspraak van 28 maart 2006 (**productie 15**) heeft de voorlopige voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht het voornoemde verzoek van reclamante d.d. 13 februari 2006 toegewezen, in die zin dat het besluit van de staatssecretaris van 13 oktober 2005 wordt geschorst tot 6 weken nadat de staatssecretaris een primaire beslissing heeft genomen ten aanzien van de aanvraag van 29 september 2005 (productie 6) voor zover die ertoe strekt de 12 bruggen als groep aan te wijzen als beschermd monument.

19. Deze uitspraak van de voorzieningenrechter heeft aanvankelijk tot gevolg gehad dat de sloopwerkzaamheden begin april 2006 daadwerkelijk zijn gestaakt. De sloopwerkzaamheden hebben echter slechts enkele dagen stilgelegen, namelijk tot 3 april 2006. Op die dag besloot Rijkswaterstaat om de inmiddels gestaakte sloopwerkzaamheden weer te hervatten, dit tot verbijstering van reclamante.

Nadere bestudering van de uitspraak van de voorzieningenrechter (voormelde productie 15) zou volgens de advocaat van de Staat , mr. R.J.J.Aerts van Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten, uitgewezen hebben dat deze uitspraak geenszins in de weg stond aan voortzetting van de sloop van de betreffende verkeersbrug.

Het Kort Geding d.d. 7 april 2006

20. Dit is voor reclamante aanleiding geweest om terstond een kort geding aan te spannen tegen de Staat / staatssecretaris, die zich blijkbaar niets gelegen wenste te laten liggen aan de uitspraak van de voorzieningenrechter d.d. 28 maart 2006 (productie 15).

21. De behandeling van het betreffende kort geding heeft op 7 april jl. 2006 plaatsgevonden. Bij vonnis van 11 april 2006 (KG 06/419) (**productie 16**) heeft de voorzieningenrechter in kort geding het standpunt van reclamante bevestigd. Tijdens deze zitting heeft mr Aerts desgevraagd (op herhaald aandringen van de Voorzieningenrechter) uiteindelijk erkend dat voor het nemen van de primaire beslissing op de aanvraag om de twaalf bruggen als groep aan te wijzen alsnog de in artikel 3 Monumentenwet 1988 bedoelde procedure gevolgd moest worden (zie r.o.w. 4.5). Daarmee was (en is) tevens gegeven dat ook de brug over de Waal bij Zaltbommel alsnog van rechtswege onder de voorbescherming is komen te vallen.

De hoorzitting in het kader van

- de eerste bezwaarprocedure (dit is de inhoudelijke procedure inzake de brug over de Lek bij Vianen)
- de tweede bezwaarprocedure: (dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Waal bij Zaltbommel)
- de derde bezwaarprocedure: (dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Lek bij Vianen)

22. Op 19 april 2006 heeft de commissie voor de bezwaarschriften van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) een hoorzitting gehouden in het kader van de drie hierboven bij punt 8, 16 en 17 genoemde bezwaarprocedures. Voor het advies van de Commissie wordt verwezen naar **productie 20**.

De thans bestreden beslissing (productie 2)

23. Op 1 juni 2006 heeft de staatssecretaris een afwijzende (primaire) beslissing genomen ten aanzien van de complexaanvraag van 29 september 2005.

Beslissing op bezwaar in de eerste bezwaarprocedure

(dit is de inhoudelijke procedure inzake de brug over de Lek bij Vianen)

24. Bij besluit van 12 juni 2006 (**productie 17**) heeft de staatssecretaris het bezwaarschrift van 29 september 2005 (productie 9) op de gronden genoemd in het advies van de Commissie voor de

bezwaarschriften van 4 mei 2005 ongegrond verklaard en het besluit (van 23 augustus 2005: productie 8) in stand gelaten.

Beslissing op bezwaar in de derde bezwaarprocedure

(dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Lek bij Vianen)

25. Bij besluit van 7 juli 2006 (**productie 18**) heeft de minister het bezwaar van reclamante tegen het voormelde besluit van 17 oktober 2005 (productie 14) gegrond verklaard en herroepen.

Aanvang vierde bezwaarprocedure (inzake de complexaanvraag)

26. Met de indiening van het (pro forma) bezwaarschrift d.d. 11 juli 2006 (productie 1) en het onderhavige aanvullende bezwaarschrift tegen de beslissing van de staatssecretaris d.d. 1 juni 2006 (productie 2) is de vierde bezwaarprocedure aangevangen.

Beslissing op bezwaar in de tweede bezwaarprocedure

(dit is de artikel 4:6 Awb-procedure inzake de brug over de Waal bij Zaltbommel)

27. Bij besluit van 17 juli 2006 (**productie 19**) heeft de minister het bezwaar van reclamante tegen het besluit van de staatssecretaris d.d. 13 oktober 2005 (productie 13) eveneens gegrond verklaard en herroepen.

28. Het bij de besluiten van 12 juni, 7 juli en 17 juli 2006 (producties 17, 18 en 19) behorende advies van de Commissie van de bezwaarschriften van het Ministerie van OCW, (als vermeld hierboven bij punt 22) is als productie 20 bij dit bezwaarschrift gevoegd.

29. Tot zover de voorgeschiedenis. Thans zal reclamante op de materiele aspecten van de zaak ingaan.

30. Reclamante kan erkennen dat de Monumentenwet 1988 geen expliciet complexbegrip kent. De stelling in de besluitmotivering (bij productie 2) dat het enkel daardoor - los van de individuele beoordeling van de afzonderlijke objecten - intrinsiek onmogelijk zou zijn om een complexaanvraag in behandeling te nemen, kan echter geen standhouden en staat bovendien haaks op hetgeen de staatssecretaris hieromtrent in de besluitmotivering heeft aangevoerd.

31. In de besluitmotivering erkent de staatssecretaris althans de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) immers zelf dat aanwijzing van monumentencomplexen ondanks het ontbreken van het complexbegrip in de Monumentenwet wel degelijk plaatsvindt. Aanwijzing van een complex van monumentale zaken zou tot op heden namelijk zijn geschied door de samenvoeging van besluiten waarbij steeds besloten zou zijn de als volgt aan te duiden onroerende zaak, mede als samenstellend

onderdeel van het complex van onroerende zaken, aan te wijzen als beschermd monument. Daarbij zouden alle samenstellende onderdelen als zodanig voldoende monumentale waarde dienen te hebben en zou de waarde van het complex in feite gelegen zijn in de meerwaarde die de (onlosmakelijke) samenhang der monumentale objecten vormt.

32. Reclamante betwist dit ten stelligste. Uit de jurisprudentie van de ABRvS terzake blijkt immers dat de aanwijzing van monumentencomplexen op verschillende wijzen plaatsvindt. Nu eens wordt zowel het complex alsmede de samenstellende onderdelen ervan tegelijkertijd als beschermd monument aangewezen. Ondanks de expliciete gelijktijdige aanwijzing van de samenstellende delen, zijn aan deze complexaanwijzingen geen aparte aanwijzingsprocedures voor elk samenstellend deel voorafgegaan. Dan weer wordt een complex - of worden enkele complexen onroerende zaken op verschillende locaties - aangewezen als beschermd monument, zonder aparte vermelding (en aanwijzing) van de samenstellende delen.

33. Anders dan in de besluitmotivering wordt gesuggereerd, hoeft het ontbreken van een ruimtelijk visuele relatie tussen verschillende onderdelen van een complex volgens de ABRvS (uitspraak d.d. 10 mei 2006, zaaknummer 200507970/1) geenszins aan de kwalificatie "complex" in de weg te staan. Dit wordt onder andere bevestigd in de onlangs verschenen brochure over infrastructurele monumentcomplexen (**productie 21**) van de RDMZ (**RDMZ, info Architectuur en stedenbouw nr. 7, april 2006**), waarvan de gehele inhoud, met name alle daarin genoemde voorbeelden, als hier ingelast dient te worden beschouwd. Uit deze brochure blijkt bovendien dat het cultuurhistorisch onderzoek naar infrastructuur en het beleid inzake de selectie en het behoud van infrastructurele monumentcomplexen nog in ontwikkeling is. Ook de Dienst Weg- en Waterbouwkunde van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is momenteel bezig met het inventariseren van cultuurhistorische objecten, aldus mevr. mr. K.H.E. Rosmulder van de Afdeling Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed van dit Ministerie (**productie 22**, pag. 2.)

34. In de besluitmotivering (productie 2) wordt voorts gesteld dat bruggen, ten aanzien waarvan in het verleden is vastgesteld dat zij onvoldoende individuele waarde uit oogpunt van monumentenzorg bezitten, niet alsnog als onderdeel van een complex toch voor bescherming op grond van de Monumentenwet 1988 in aanmerking worden gebracht.

Voor zover er een individuele beoordeling heeft plaatsgevonden van de bruggen die deel uitmaken van de onderhavige complexaanvraag, is tot op heden ten aanzien van geen enkele brug onherroepelijk besloten dat deze onvoldoende waarde uit oogpunt van monumentenzorg zou bezitten (ik kom hierop onderstaand terug). De samenstellende delen van een complex zullen echter nimmer dezelfde waarde

kunnen hebben. Het feit dat een object deel uitmaakt van een complex levert – volgens de besluitmotivering – echter wel een meerwaarde op.

35. Recentelijk nog heeft de ABRvS (onder andere in zijn uitspraak van 21 juni 2006, zaaknummer 200508844/1) geoordeeld, dat de aanwijzing van een complex als rijksmonument niet betekent dat ingrijpende wijzigingen of zelfs sloop van een deel van het complex geen doorgang kunnen vinden.

36. In de besluitmotivering bij het thans bestreden besluit wordt, ter onderbouwing van de ontkenning van de aanwezigheid van een complex, ook nog aansluiting gezocht bij de definitie van het complexbegrip als omschreven in artikel 1 lid 1 sub k van het BRIM (Besluit rijkssubsidiering instandhouding monumenten d.d. 16 januari 2006, Staatsblad 2006,31). Een complex in de zin van het BRIM is: een *“Samenstel van beschermde monumenten dat wordt gekenmerkt door hun onderlinge samenhang die mede bepalend is voor hun monumentale waarde, en dat als complex is ingeschreven in de ingevolge de wet (Monumentenwet 1988) vastgestelde registers.”*

37. De Voorzieningenrechter van de Rechtbank 's-Gravenhage heeft echter geoordeeld (productie 15, row 4.5) dat dit artikel niet als grondslag kan dienen voor de stelling van de Staatssecretaris dat het volstrekt onmogelijk zou zijn dat de twaalf bruggen gezamenlijk als monument worden aangewezen. *“Het door de Staat aangehaalde artikel van het Brim is daartoe onvoldoende, nu dat artikel naar voorlopig oordeel slechts een definitie geeft van het in het Brim gebruikte begrip ‘complex’ en er niet toe strekt om te bepalen wanneer een groep onroerende zaken gezamenlijk als beschermd monument kan worden aangewezen.”*

De beoordeling van de onderdelen van het onderhavige complex

38. Ten onrechte wordt in de besluitmotivering alvast op voorhand aangenomen dat reeds 3 van de tot de complexaanvraag behorende bruggen niet meer in aanmerking kunnen komen voor rijksbescherming. Weliswaar zijn de aanvragen van 2 bruggen tot aanwijzing als monument primair vooralsnog afgewezen, maar deze afwijzingen zijn niet onherroepelijk. Integendeel, gelet op de motivering van deze besluiten is het nog maar zeer de vraag of deze afwijzingen in de toekomst kunnen standhouden. Voor de 3^e brug wordt korthedshalve verwezen naar het door reclamante hierna bij punt 66 en 67 gestelde.

39. De stelling in de besluitmotivering dat ten aanzien van de brug in Zaltbommel reeds eerder een volledige procedure gevoerd zou zijn met betrekking tot de afwijzing van de brug bij Zaltbommel als beschermd monument, waarbij de ABRvS onherroepelijk geoordeeld zou hebben dat de verkeersbrug bij Zaltbommel niet valt aan te merken als beschermd monument, is onjuist.

Dat met het oordeel van de Raad van State (productie 12) over de niet ontvankelijkheid tevens zou vaststaan dat de brug onvoldoende individuele waarde als rijksmonument zou vertegenwoordigen, is eveneens onjuist.

2 x Oude wijn in nieuwe zakken !

40. De minister heeft op 17 juli 2006 (productie 19) het bezwaar van reclamante gegrond verklaard en het besluit van de Staatssecretaris d.d. 13 oktober 2005 (productie 13) herroepen. Dit heeft uiteraard tot gevolg dat geen beroep meer gedaan kan worden op dit besluit van 13 oktober 2005 of enig ander besluit met precies dezelfde strekking.

41. Volgens reclamante stelt de Minister terecht – dat de herroeping van het besluit van 13 oktober 2005 tot gevolg heeft dat *"in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de bezwaarschriften van OCW alsnog inhoudelijk op het verzoek d.d. 29 september 2005 tot aanwijzing als groep van 12 bruggen over de grote rivieren, gebouwd in het kader van het Rijkswegenplan 1927, als één monument cq. Monumentencomplex dient te worden beslist."*, maar vervolgens lijkt zij en/of de RDMZ zich hieraan niets gelegen te laten liggen.

42. Dit blijkt namelijk uit het feit dat de minister in dezelfde beslissing stelt dat in het besluit van 1 juni 2006 (productie 2) reeds inhoudelijk beslist zou zijn op het verzoek d.d. 29 september 2005 tot aanwijzing als groep van 12 bruggen, *"waaronder begrepen de voormalige verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel."*

43. Dit is echter niet het geval. In de besluitmotivering bij het besluit van 1 juni jl. (productie 2) wordt inhoudelijk met geen woord gerept over de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel, maar wordt volstaan met het (vernietigde) besluit van de Staatssecretaris d.d. 13 oktober 2005 (productie 13) te herhalen. Gesteld wordt immers:

"Ten aanzien van de brug over de Waal bij Zaltbommel heeft de Staatssecretaris van OCW bij besluit van 13 oktober nr. MS-2005-4338 het verzoek van 29 september 2005 afgewezen op grond van artikel 4:6 Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) omdat het hier, onder verwijzing naar het eerdere besluit van 13 mei 2004, een herhaalde aanvraag betreft, waarbij de waardering van deze brug als complex-onderdeel mede betrokken is geweest in de afweging." Dit is in strijd met de goede procesorde.

44. In deze besluitmotivering wordt bovendien gesteld dat de waardering van de verkeersbrug als complex-onderdeel reeds mede betrokken zou zijn geweest in de afweging die aan het besluit van 13 mei 2004 ten grondslag heeft gelegen. Dit is eveneens onjuist en staat bovendien haaks op het oordeel van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Utrecht d.d. 28 maart 2006. Deze voorzieningenrechter

heeft (in productie 15, row 2.7) namelijk precies het tegenovergestelde geoordeeld, namelijk: *"Weliswaar blijkt uit de aanvraag van 21 oktober 2002 dat verzoekster (lees: reclamante) daarbij heeft aangegeven zich in te willen zetten om alle 12 bruggen die gebouwd zijn in het kader van het Rijkswegenplan 1927 als een samenhangend complex te beschermen, maar zij heeft daartoe geen expliciete aanvraag ingediend en uit geen van de stukken is gebleken dat verweerder daarop is ingegaan"*

45. Het is duidelijk dat de minister althans de RDMZ kennelijk alles eraan gelegen is om hoe dan ook te voorkomen dat de beslissing van 13 mei 2004 (productie 11) op de aanvraag tot aanwijzing van de brug bij Zaltbommel tot monument alsnog aan de toets van de rechtbank en de ABRvS onderworpen wordt. Geen middel wordt geschuwd, zelfs niet het handelen in strijd met een goede procesorde.

46. Gelet op de gebrekkige motivering, die aan dit besluit ten grondslag ligt, is de kennelijke vrees bij de RDMZ gerechtvaardigd, dat dit besluit in (hoger) beroep niet zal kunnen standhouden. Uit de motivering bij dit besluit blijkt namelijk dat staatssecretaris in het geheel geen rekening heeft gehouden met de adviezen van de gemeenten Zaltbommel en Neerijnen. Bovendien hebben de gemeenteraden van deze gemeenten op hun beurt ook geen acht geslagen op de adviezen van hun achterban, zijnde de monumentencommissie van de gemeente Zaltbommel en het college van B&W van de gemeente Neerijnen.

Advies Zaltbommel

47. In haar advies van 20 januari 2003 aan B&W (met bijgevoegde Memorie van Toelichting concludeert de Monumentencommissie namelijk: *"Op grond van met name cultuurhistorische waarden, maar ook de bouwhistorische waarde en de ensemblewaarde komt de Monumentencommissie van Zaltbommel tot de conclusie dat de aanvraag van de Stichting Boogbrug om de verkeersbrug van Zaltbommel aan te wijzen als beschermd rijksmonument gerechtvaardigd is.*

Wel wordt het advies gegeven dat eigenlijk ook de andere oude bruggen uit het Rijkswegenplan langs de A2 bij Hedel en Vianen als beschermde monumenten zouden moeten worden aangewezen om de historische context en de ensemblewaarde ook in de toekomst te accentueren. (...) In dit stadium van de aanwijzing conform de Monumentenwet 1988 hoeft een nieuwe functie en de beheersbaarheid van de brug nog niet bekend te zijn. Dat is de volgende stap. Het gaat nu alleen om de inhoudelijke monumentale waardestelling."

48. In de bij voormeld advies gevoegde Memorie van Toelichting schrijft de Monumentencommissie bovendien: *"De verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel is van belang omdat zij deel uitmaakt van een groep van bruggen die visueel een geheel vormen."* (Voor alle duidelijkheid: met deze groep worden de de onderhavige oude verkeersbrug, de oude spoorbrug en de nieuwe Martinus Nijhofbrug bedoeld.)

49. Vervolgens heeft het college van B&W van de gemeente Zaltbommel echter op 27 februari 2003 aan de Raad voorgesteld om de Rijksdienst voor de Monumentenzorg - in afwijking van het positieve advies van de Monumentencommissie - te adviseren dat de Raad de bescherming van de oude verkeersbrug over de Waal ongewenst acht, vanwege milieutechnische en ruimtelijke consequenties die het besluit tot bescherming met zich zou meebrengen bij verbreding van de A2 in de toekomst. Bij Raadsbesluit d.d. 13 maart 2003 heeft de Raad conform dit voorstel van B&W beslist.

Advies Neerijnen

50. Op 14 januari 2003 heeft het College van B&W van de gemeente Neerijnen de Raad voorgesteld om de Staatssecretaris te adviseren om de brug aan te wijzen als beschermd monument. In het raadsvoorstel stelt B&W onder andere: *"De brug is van bijzondere architectonische waarde mede door zijn goede kwaliteit. Door zijn samenhang met de spoorbrug en als onderdeel van de infrastructuur is het van stedenbouwkundige waarde. De brug is tevens van cultuurhistorische waarde vanuit de ontwikkeling van de mobiliteit van de bevolking. Door de bescherming van de brug blijft de bruggenontwikkeling waarbij eens in de 70 jaar een brug gebouwd is gehandhaafd. De brug is eveneens van belang doordat deze midden in de crisistijd is gebouwd. Een dergelijk initiatief was een gedurfde oplossing om de werkeloosheid te bestrijden."*

51. Ondanks dit positieve voorstel van B&W heeft de Raad van de gemeente Neerijnen de Staatssecretaris bij besluit van 13 maart 2003 geadviseerd om negatief te beslissen inzake het verzoek tot bescherming als rijksmonument, vanwege andere belangen die volgens de Raad een grotere rol zouden spelen rond het behoud van de brug, zoals financiële, infrastructurele en veiligheidsbelangen van de scheepvaart.

Advies gedeputeerde staten van de provincie Gelderland

52. Bij brief van 20 maart 2003 hebben gedeputeerde staten van de provincie Gelderland positief advies uitgebracht aan de Staatssecretaris met betrekking tot deze aanwijzing. Gedeputeerde Staten acht de brug bovendien karakteristiek voor het rivierenlandschap.

Advies Raad voor Cultuur

53. Bij brief van 18 juni 2003 heeft ook de Raad voor Cultuur de Staatssecretaris geadviseerd om positief te beslissen inzake het verzoek tot rijksbescherming. De Raad voor Cultuur benadrukt de hoge typologische zeldzaamheidswaarde van de brug als een van de in vrijwel originele staat overgebleven vakwerkbruggen.

Besluit van de Staatssecretaris van 13 mei 2004 inzake Zaltbommel

54. Ondanks genoemde grotendeels positieve adviezen van de deskundigen (Raad voor Cultuur, gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, monumentencommissie gemeente Zaltbommel en het college van B&W van de gemeente Neerijnen) heeft de Staatssecretaris desondanks op 13 mei 2004 besloten om het verzoek tot aanwijzing als beschermd monument van de verkeersbrug bij Zaltbommel af te wijzen en het object niet aan te wijzen als beschermd monument.

55. De conclusie bij het afwijzingsbesluit (productie 2, laatste pagina) is gebaseerd op de volgende overweging: *"Aan de brug kunnen monumentale waarden worden toegekend. Er is echter niet in hoge mate sprake van technische vernieuwing in de bruggenbouw en evenmin van zeldzaamheid. Er zijn immers in Nederland meer (grote) vakwerkliggerbruggen, waarvan enkele bestemd zijn. Van de bruggen uit het Rijkswegenplan zijn eveneens enkele reeds beschermd, hoewel die niet van dit type zijn. De oude brug bij Zaltbommel maakt bovendien niet meer herkenbaar deel uit van het hoofdwegennet, ook niet wanneer deze voor lokaal verkeer in gebruik zou worden genomen."*

56. In deze conclusie wordt tevens gesteld dat aan de adviezen van de lagere overheden een invloedrijke plaats toekomt, waarvan de minister slechts op zwaarwegende gronden zou kunnen afwijken. In het onderhavige geval zou daartoe echter geen aanleiding bestaan.

57. Anders dan de staatssecretaris hier expliciet stelt, heeft zij echter helemaal geen plaats aan de adviezen van de betreffende gemeenten toegekend, laat staan een invloedrijke plaats. Zonder nadere motiverig is de staatssecretaris van de gemeenteadvies afgeweken. In de motivering bij haar besluit wordt immers met geen woord gerept over de milieutechnische en ruimtelijke consequenties die een aanwijzing volgens de gemeenteraad van Zaltbommel met zich zou meebrengen bij verbreding van de A2 in de verre toekomst en de financiële, infrastructurele en veiligheidsbelangen van de scheepvaart, die volgens de raad van de gemeente Neerijnen zouden prevaleren. Weliswaar hebben beide gemeenteraden evenals de staatssecretaris negatief beslist, maar de gemeenteraden hebben de bijzondere architectonische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde van de brug in hun adviezen niet in twijfel getrokken, terwijl het ontbreken van deze waarden wel aan het besluit van de staatssecretaris ten grondslag liggen.

58. Wat ook opvalt is dat de uitvoerig onderbouwde positieve adviezen van de Raad voor Cultuur en Gedeputeerde Staten grotendeels worden genegeerd. Geconcludeerd wordt slechts *"dat de monumentale waarden NIET voldoende zijn om aanwijzing als beschermd monument in de zin van de Monumentenwet 1988 te rechtvaardigen."*

59. Het is duidelijk dat dit besluit is genomen in strijd met het motiverings- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

60. In genoemde uitspraak van 21 juni 2006 (zaaknummer 200508844/1) heeft de ABRvS geoordeeld dat zowel aan de redengevende omschrijving als aan de adviezen van de gemeente en de provincie als regel een groot gewicht moet worden toegekend. De ABRvS voegt echter expliciet daaraan toe dat dit ook geldt voor het advies van de Raad voor Cultuur.

61. De ABRvS heeft in haar voormelde uitspraak van 21 juni 2006 tevens geoordeeld dat de Staatssecretaris, mede gelet op de redengevende omschrijving in die uitspraak, aan de positieve adviezen van gedeputeerde staten en de Raad voor Cultuur doorslaggevende betekenis heeft kunnen toekennen alsmede dat de staatssecretaris voorbij heeft mogen gaan aan het negatieve advies van de gemeenteraad, nu dit als motivering niet meer inhoudt dan dat het draagvlak voor de aanwijzing bij de eigenaren ontbreekt.

62. Deze overweging is in overeenstemming met de huidige ontwikkelingen, zo blijkt uit de conclusie van de Raad voor Cultuur (op pagina 46) van het tweede deel van haar advies van eind september 2005 aan de staatssecretaris over het nieuw te ontwikkelen erfgoedselectiebeleid. Ook de Raad voor Cultuur pleit in haar conclusie voor een grote invloed van gemeenten, maar niet als het gaat om een monument van rijks- of provinciaal belang. In dat geval liggen er volgens de Raad voor Cultuur aanvullende bevoegdheden bij het Rijk resp. de provincie

De brug over de Lek bij Vianen

63. De afwikkeling van de aanwijzing van de brug over de Lek bij Vianen als monument en als onderdeel van het complex is ongeveer hetzelfde verlopen als bij de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel. Hoewel de minister op 7 juli 2006 (productie 19) heeft beslist dat ten aanzien van de brug over de Lek bij Vianen alsnog inhoudelijk op de complexaanvraag van de Stichting d.d. 29 september 2005 (productie 4) moet worden beslist, tracht RDMZ hieraan opnieuw te ontkomen door via het zogenaamde inhoudelijke besluit van 1 juni 2006 de aanvraag onder verwijzing naar artikel 4:6 Awb wederom niet in behandeling te nemen.

64. Intussen heeft de staatssecretaris op 12 juni jl. (zie hiervoor bij punt 24 en productie 17) het bezwaar van de Stichting tegen de afwijzing van haar solitaire verzoek tot aanwijzing van de brug over de Lek bij Vianen als beschermd monument ongegrond verklaard en het bestreden besluit (van 23 augustus 2005: productie 8) in stand gelaten. Hiertegen heeft reclamante beroep ingesteld.

65. Blijkbaar staat het voor de Staatssecretaris RDMZ nu al vast dat dit (hoger) beroep niet kan slagen (zie productie 8, bladzijde 3). Reclamante daarentegen is van mening dat het nog maar zeer de vraag is of de afwijzing van deze aanvraag in hoger beroep in stand zal kunnen blijven.

66. Omdat de bovenbouw van de brug in Moerdijk tegen eind 20^e eeuw is vervangen door een nieuwe stalen liggerbrug, zouden de gaafheid en oorspronkelijkheid van het ontwerp uit het Rijkswegenplan volgens de RDMZ in overwegende mate aan dit bouwwerk als enkelvoudig object verloren zijn gegaan, zodat volgens de RDMZ verwacht mag worden dat deze brug bij toetsing uit oogpunt van monumentenzorg eveneens onvoldoende waarde vertegenwoordigt. Volgens de RDMZ zou daarmee de gestelde waarde van het ensemble aanzienlijk verminderd zijn en zou per definitie "naar de eigen criteria van verzoeker" geen sprake meer zijn van een onverbreekelijke eenheid, zodat de door verzoeker gestelde grondslag aan deze aanvraag tot bescherming van een monument, bestaande uit de 12 bruggen, is komen te vervallen

67. Reclamante merkt op dat nog geenszins vaststaat dat deze brug niet geheel of gedeeltelijk tot monument aangewezen zal kunnen worden. In zijn voormelde uitspraak van 21 juni 2006 (zaaknummer 200508844/1) heeft ABRvS immers geoordeeld dat een complex niet geheel in originele staat hoeft te verkeren om voor aanwijzing als beschermd monument in aanmerking te komen. Het feit dat hieraan in de loop der tijden wijzigingen en zelfs grote aanpassingen zijn aangebracht laat onverlet dat er nog voldoende monumentwaardige aspecten aanwezig kunnen zijn die de aanwijzing als monument rechtvaardigen.

68. Het is duidelijk dat de verweerster alles aangrijpt om de onderhavige complexaanvraag zo snel mogelijk te laten stranden. De argumenten, die zij daartoe aanvoert, kunnen volgens reclamante geen standhouden.

MITSDIEN: reclamante de Minister verzoekt haar bezwaarschrift gegrond te verklaren, het bestreden besluit te in te trekken en in heroverweging met inachtneming van de hiervoor weergegeven bezwaren de behandeling van de complexaanvraag alsnog (verder) in behandeling te nemen c.q. af te wikkelen, met veroordeling van verweerder in de kosten van deze procedure.

E.D.M. Verboom

gemachtigde

SPECIFICATIE PRODUCTIES

Productie 1	Pro forma bezwaarschrift d.d. 11 juli 2006
Productie 2	besluit staatssecretaris OCW d.d. 1 juni 2006
Productie 3	br. Commissie bezwaarschriften van het Ministerie van OCW d.d. 18 juli 2006
Productie 4	machtiging Stichting Boogbrug Vianen (origineel exemplaar)
Productie 5	Statuten Stichting Boogbrug Vianen
Productie 6	aanvraag d.d. 29 september 2005 tot aanwijzing van de 12 stalen bruggen uit het Rijkswegenplan 1927 als beschermd monument
Productie 7	aanvraag d.d. 12 december 1999 tot aanwijzing brug over de Lek bij Vianen als beschermd monument
Productie 8	besluit staatssecretaris OCW dd 23 augustus 2005 tot afwijzing aanvraag tot aanwijzing brug over de Lek bij Vianen als beschermd monument
Productie 9	bezwaarschrift d.d. 29 september 2005 tegen afwijzingsbesluit d.d. 23 augustus 2005
Productie 10	aanvraag d.d. 21 oktober 2002 tot aanwijzing brug over de Waal bij Zaltbommel als beschermd monument
Productie 11	besluit staatssecretaris OCW dd 13 mei 2004 tot afwijzing aanvraag tot aanwijzing brug over de Waal bij Zaltbommel als beschermd monument
Productie 12	uitspraak ABRvS d.d. 28 september 2005 (zaaknr.200503986/1)
Productie 13	besluit staatssecretaris OCW dd 13 oktober 2005 tot afwijzing (o.g.v. artikel 4:6 Awb) van de aanvraag tot aanwijzing brug over de Waal bij Zaltbommel als beschermd monument
Productie 14	besluit staatssecretaris OCW dd 17 oktober 2005 tot afwijzing (o.g.v. artikel 4:6 Awb) van de aanvraag tot aanwijzing brug over de Lek bij Vianen als beschermd monument
Productie 15	uitspraak voorlopige voorzieningenrechter sector bestuursrecht

	Rechtbank Utrecht d.d. 28 maart 2006 (zaaknr. SBR 06/770)
Productie 16	uitspraak voorlopige voorzieningenrechter sector civiel recht Rechtbank 's-Gravenhage d.d. 28 maart 2006 (rolnr. KG 06/419)
Productie 17	Beslissing van staatsecretaris d.d. 12 juni 2006 op bezwaar
Productie 18	Beslissing van staatsecretaris d.d. 7 juli 2006 op bezwaar
Productie 19	Beslissing van staatsecretaris d.d. 17 juli 2006 op bezwaar
Productie 20	Advies Commissie voor de bezwaarschriften OCW, behorens bij producties 17, 18 en 19
Productie 21	Brochure RDMZ ("RDMZ info Architectuur en stedenbouw nr. 7, april 2006")
Productie 22	Memo mw. mr. K.H.E. Rosmulder d.d. 3 april 2006